

27. 8. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Akvizice pod vlivem zvláštní právní úpravy - akvizice bank

Přestože je akvizice v právní terminologii pojem často využívaný, jeho legální definici bychom v českém právním řádu hledali marně. Běžně se však pod něj zařazují změny v majetkové struktuře určité společnosti, a to v různých podobách - například ve formě koupě závodu (resp. jeho části), prodeje akcií či obchodního podílu, ale z širšího hlediska vzato i tzv. přeměny. Obecně lze tedy konstatovat, že akvizicí rozumíme proces, při němž dochází k majetkové dispozici související s určitým subjektem jako celkem, či jeho částí.

O obecné problematice akvizic v širším i užším slova smyslu bylo napsáno již mnoho. Existují však případy, kdy do obvykle aplikované právní úpravy zasahují právní předpisy speciální, což v praxi nelze opomínat. V případě akvizic jsou takovou situací kupříkladu akvizice bank, o nichž bude, s cílem představení vybraných zvláštností, stručně pojednáno v následujících řádcích.

Banky

Zákonnou definici banky nalezneme v zákoně č. [21/1992](#) Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o bankách**“), konkrétně pak v jeho ust. § 1:

„Bankami se pro účely tohoto zákona rozumějí akciové společnosti se sídlem v České republice, které

- a) přijímají vklady od veřejnosti, a*
- b) poskytují úvěry,*

a které k výkonu činností podle písmen a) a b) mají bankovní licenci.“

Banky tedy jsou akciovými společnostmi se specifickou činností. Jako takové mají na hospodářství státu zásadní vliv, neboť jejich funkcí je zjednodušeně řečeno ochrana a správa finančních prostředků, a dále určitá zákonem aprobovaná dispozice s nimi. Z výše uvedeného také pramení nutnost zvýšené míry veřejnoprávní regulace a dohledu nad bankovním sektorem, do čehož pochopitelně spadají i organizační a majetkové změny s bankami související.

Nyní se vraťme k akvizicím, jak bylo výše avizováno. Již bylo uvedeno, že pod širě chápaný pojem akvizice může být zařazeno hned několik podstatných změn týkajících se majetku předmětného subjektu.

Akvizice ve smyslu převodu závodu nebo jeho části

Pokud bude pojem akvizice chápán jako převod části závodu banky, což je jistě jedna z možností „nakládání s bankou“, je nutné řídit se jednak obecnými ustanoveními zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „**OZ**“) o koupi závodu, resp. jeho části obsažené v Pododdíle 6 – Zvláštní ustanovení o koupi závodu, ale rovněž i úpravou obsaženou ve zvláštních právních předpisech.

Jedním z těchto předpisů je již zmíněný zákon o bankách, který přímo stanovuje povinnost požádat Českou národní banku (dále jen „**ČNB**“) jakožto národního regulátora o souhlas s uzavřením smlouvy, na jejímž základě dochází k jakékoliv dispozici s obchodním závodem banky nebo jeho částí[1]. Zákon o bankách také definuje, na které subjekty může banka svůj obchodní závod převést - v úvahu v zásadě připadá pouze jiná banka ve smyslu zákonné definice, dále banka se sídlem na území členského státu, která působí na území ČR prostřednictvím své pobočky nebo zahraniční banka vykonávající na území ČR bankovní činnost na základě licence. Formální náležitosti žádosti o udělení výše zmíněného souhlasu jsou potom obsaženy v Úředním sdělení ČNB ze dne 20. 12. 2010[2].

Další speciální úprava je obsažena v zákoně č. [240/2013](#) Sb., zákon o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů. V případech, kdy je banka zároveň investiční společností, je totiž nutné vzít v úvahu ustanovení § 357 tohoto zákona, které zakazuje převod, pacht nebo zastavení obchodního závodu investiční společnosti nebo jeho části, pokud by znamenaly podstatnou změnu struktury závodu nebo podstatnou změnu v činnosti investiční společnosti.

Akvizice ve smyslu prodeje akcií

Pokud by akvizicí byl myšlen prodej akcií banky (či méně pravděpodobně jiný převod), právní předpisy nestanovují žádná speciální pravidla. Převod by se tak řídil zejména zmiňovanými ustanoveními OZ.

Pouze v případě, že by s převodem docházelo rovněž ke snížení základního kapitálu banky, vyžadoval by se v důsledku uvedeného snížení souhlas ČNB podle zákona o bankách[3].

Speciální požadavky upravené v zákoně o bankách jsou totiž v takovém případě vázány na dosažení, resp. zvýšení tzv. kvalifikované účasti[4] osoby či osob jednajících ve shodě. Vznik či zvýšení kvalifikované účasti takových osob je totiž rovněž spojen s předchozím souhlasem ČNB. Neexistence předchozího souhlasu však nepůsobí v tomto případě neplatnost právního jednání (kupní smlouvy), nicméně dochází k vytvoření zákonné překážky pro výkon hlasovacích práv vázaných na nově nabývané akcie. Takto vzniklá překážka odpadá až spolu s vyslovením dodatečného souhlasu ČNB s příslušným nabytím akcií.

Akvizice ve smyslu přeměny

Další variantou akvizice je tzv. přeměna, kterou se podle zákona č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů, rozumí fúze společnosti nebo družstva, rozdělení společnosti nebo družstva, změna právní formy a přeshraniční přemístění sídla.

Změna právní formy je z pohledu akvizice banky v zásadě nemožná, neboť podle § 1 zákona o bankách může mít banka formu toliko akciové společnosti. Pokud by mělo dojít k fúzi či rozdělení, případně k převodu jmění na banku jakožto akcionáře, vyžaduje zákon o bankách souhlas udělený ČNB (§ 16 odst. 1 písm. c)). Formální náležitosti jsou obsaženy v Úředním sdělení ČNB ze dne 20. 12. 2010.

Pokud by banka byla rovněž investiční společností, stanovuje zákon o investičních společnostech a investičních fondech rovněž při této formě akvizice povinnost mít povolení od ČNB. Konkrétně se

jedná o následující případy:

„K fúzi nebo rozdělení investiční společnosti, která obhospodařuje fond kolektivního investování, nebo k převodu jmění na společníka, jímž je investiční společnost, která obhospodařuje fond kolektivního investování, je třeba povolení České národní banky.“

ČNB však v podobných případech nepovolí přeměnu investiční společnosti obhospodařující fondy kolektivního investování, pokud by nebyla dostatečně zajištěna ochrana zájmů akcionářů a podílníků fondů kolektivního investování.

Závěrem

Závěrem je nutné zopakovat, že pojem akvizice, bez ohledu zda hovoříme o bankách či jiných společnostech, je v českém prostředí používán bez jednoznačného právního ukotvení. Přesto je z obecného hlediska obsah tohoto pojmu poměrně zřejmý a vykládá se ustáleně. V praxi pak dochází k aplikaci vybraných ustanovení obecných právních předpisů, které různé způsoby nakládání se společnostmi nebo jejich částmi upravují.

K poměrně zajímavým výjimkám však může dojít v případech, kdy dochází k majetkovým dispozicím ve vztahu ke zvláštnímu subjektu, který je z určitého důvodu předmětem zvýšeného dohledu prostředků veřejného práva. K takové ne zcela standardní situaci dochází kupříkladu u bank.

Akvizice banky, ať je chápána v jakémkoliv smyslu, je totiž případem, při němž dochází k zesílenému prolínání práva soukromého s právem veřejným. Je zde totiž nutné zohlednit, že u subjektu se zvláštním postavením, kterým právě banky jsou, může být předpokladem pro úspěšnou realizaci akvizice příslušné povolení národního regulátora – zde ČNB, případně splnění jiných, zvláštním právním předpisem stanovených podmínek. Pouze dojde-li ke střetu jejich požadavků s obsahovým záměrem akvizice, lze zamýšlenou transakci zdárně dokončit a úspěšně založit požadovanou strukturální a majetkovou podobu cílového subjektu.

Mgr. Vít Kučera

[CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s.r.o.](#)
advokátní kancelář

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 78 Praha 4 Pankrác

Tel.: +420 224 827 884
Fax: +420 224 827 879
e-mail: ak@akccs.cz

[1] Viz § 16, odst. 1 písm. a) Zákona o bankách

[2] Dostupné na na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[3] Konkrétně dle § 16 odst. 1 písm. d) Zákona o bankách.

[4] Kvalifikovanou účastí se podle zákona o bankách rozumí kvalifikovaná účast podle čl. 4 odst. 1 bodu 36 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)